

Latvijas Republikas Senāts

SPRIEDUMS

Rīgā 2025.gada 18.jūlijā

Senāts šādā sastāvā: senators referents Ermīns Darapoļskis, senatores Anita Kovaļevska un Vēsma Kakste,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz pieteicēju SIA „ABAVA”, AS „UNISTOCK” un sabiedrības ar ierobežotu atbildību „UNIBOX” pieteikumiem par Valsts zemes dienesta 2020.gada 1.decembra lēmuma Nr. 2-06/1170 atcelšanu, sakarā ar pieteicēju kasācijas sūdzībām par Administratīvās apgabaltiesas 2023.gada 23.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts zemes dienests (turpmāk – dienests) 2016.gada 16.septembrī pieņēma lēmumu Nr. 2-10/60 par plānoto faktisko rīcību Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (turpmāk – Kadastra informācijas sistēma) reģistrēt trešo personu – kopīpašnieku sabiedrību ar ierobežotu atbildību „TIRDZNIECĪBAS NOLIKTAVU KOMPLEKSS „BUĻĻI”” un sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Buļļu inženiertīkli” – tiesiskajā valdījumā inženierbūvi ar kadastra apzīmējumu /Numurs A/ „Sadzīves (saimniecības) kanalizācijas tīklu cauruļvadi” ar garumu 1192 metri, kas atrodas arī citām personām piederošos īpašumos.

Lēmums izpildīts 2019.gada 3.septembrī tikai daļēji, jo daļa no minētās inženierbūves Kadastra informācijas sistēmā jau bija reģistrēta citai personai. Proti, kamēr dienesta 2016.gada 16.septembra lēmums nebija izpildīts, 2017.gada 4.jūlijā Kadastra informācijas sistēmā tika reģistrēta SIA „ABAVA” tiesiskā valdījumā esoša inženierbūve ar kadastra apzīmējumu /Numurs C/.

[2] Sakarā ar to, ka inženierbūve ar kadastra apzīmējumu /Numurs C/ tika sadalīta, Kadastra informācijas sistēmā 2020.gada 18.martā tika reģistrēta inženierbūve ar kadastra apzīmējumu /Numurs E/ „Vietējas nozīmes notekūdeņu cauruļvadi – sadzīves kanalizācija” un inženierbūve ar kadastra apzīmējumu /Numurs D/ „Vietējas nozīmes notekūdeņu cauruļvadi – sadzīves kanalizācija”.

2020.gada 6.maijā AS „UNISTOCK” tika reģistrēta Kadastra informācijas sistēmā kā inženierbūves ar kadastra apzīmējumu /Numurs D/ tiesiskā valdītāja, bet 2020.gada 22.septembrī kā minētās inženierbūves tiesiskā valdītāja tika reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību „UNIBOX” (turpmāk – SIA „UNIBOX”).

[3] Trešās personas vairākkārt vērsās dienestā ar lūgumu labot kļūdu Kadastra informācijas sistēmas datus par to tiesiskajā valdījumā esošo inženierbūvi ar kadastra apzīmējumu /Numurs D/ (garums 23,24 metri) un inženierbūvi ar kadastra apzīmējumu /Numurs E/ (garums 36,99 metri), jo tās Kadastra informācijas sistēmā esot nepamatoti reģistrētas uz AS „UNISTOCK” un SIA „ABAVA” vārda. Trešās personas argumentēja, ka inženierbūve ar kadastra apzīmējumu /Numurs A/ netika reģistrēta pilnā apmērā un tādējādi pirms sūkņu stacijas

pēdējā kanalizācijas sateka zemesgabālā /Adrese A/ ar kadastra apzīmējumu /Numurs B/ ir reģistrēta citas inženierbūves sastāvā.

[4] Administratīvais process iestādē noslēdzās ar dienesta 2020.gada 1.decembra lēmumu Nr. 2-06/1170 par plānoto faktisko rīcību, ar kuru nolemts labot datus Kadastra informācijas sistēmā:

1) inženierbūvei ar kadastra apzīmējumu /Numurs E/ samazinot apjomu posmā no zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /Numurs B/ /Adrese A/, līdz inženierbūvei ar kadastra apzīmējumu /Numurs F/ „Attīrīšanas iekārtu ēka” jeb sūkņu stacija (turpmāk – strīdus posms Nr. 1), šo strīdus posmu Nr. 1 reģistrējot kā atsevišķu inženierbūvi un kā tās tiesiskās valdītājas reģistrējot trešās personas;

2) inženierbūvei ar kadastra apzīmējumu /Numurs D/ (turpmāk – strīdus inženierbūve) dzēšot SIA „UNIBOX” kā tiesisko valdītāju un reģistrējot kā tiesiskās valdītājas trešās personas;

3) inženierbūvei ar kadastra apzīmējumu /Numurs E/ samazinot tās apjomu inženierbūves daļas, kas pieslēdzas strīdus posmam Nr. 1 (turpmāk – posms Nr. 2) apjomā, reģistrējot to kā atsevišķu inženierbūvi un reģistrējot tās tiesisko valdītāju SIA „ABAVA”;

4) pēc datu aktualizācijas izgatavot inženierbūvei ar kadastra apzīmējumu /Numurs E/, strīdus posmam Nr. 1 (jauna inženierbūve) un posmam Nr. 2 (jauna inženierbūve) jaunas būvju kadastrālās un uzmērīšanas lietas.

Lēmums pamatots ar to, ka Kadastra informācijas sistēmā ir reģistrēti kļūdaini dati par strīdus posmu Nr. 1 un strīdus inženierbūvi, tāpēc dienestam, pamatojoties uz Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma (turpmāk – Kadastra likums) 93.pantu, ir pienākums labot kļūdainos datus.

Pieteicējas, nepiekrītot lēmumam, vērsās tiesā.

[5] Ar Administratīvās apgabaltiesas spriedumu pieteikumi noraidīti. Apgabaltiesa pievienojās pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai un spriedumu pamatoja ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Dienests ar 2020.gada 1.decembra lēmumu par plānoto faktisko rīcību laboja 2017.gada 4.jūlija Kadastra informācijas sistēmā veikto datu reģistrāciju, tādēļ pieteikums izskatāmajā lietā ir par dienesta 2020.gada 1.decembrī veiktās faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku un šīs faktiskās rīcības seku novēršanu.

[5.2] Ieraksts Kadastra informācijas sistēmā nevar radīt personai tiesiski aizsargājamu paļāvību, ka, iesniedzot dienestā citu, aktuālāku informāciju, Kadastra informācijas sistēmas dati netiks mainīti.

[5.3] Nav pamatots SIA „ABAVA” viedoklis, ka dienests risinājis īpašuma tiesību strīdu. No dienesta sniegtā paskaidrojuma secināms, ka kļūda, reģistrējot datus Kadastra informācijas sistēmā, tika pieļauta 2017.gadā, proti, SIA „ABAVA” bez tiesiska pamata tika reģistrēta kā inženierbūves ar kadastra apzīmējumu 0100080036012 tiesiskā valdītāja laikā, kad tika risināts strīds administratīvajā lietā Nr. A420316116.

[5.4] Ar spēkā stājušos Administratīvās apgabaltiesas 2018.gada 19.decembra spriedumu lietā Nr. A420316116 (turpmāk – spriedums lietā Nr. A420316116) tika noraidīts pieteikums par dienesta 2016.gada 16.septembra lēmuma Nr. 2-10/60 atcelšanu, ar kuru, citastarp tika nolemts reģistrēt Kadastra informācijas sistēmā trešo personu tiesiskajā valdījumā esošās inženierbūves: sadzīves (saimniecības) kanalizācijas cauruļvadus, garums 1192 metri. Līdz ar to minētais fakts vairs nav jāpierāda izskatāmajā lietā. Bet izskatāmajā lietā ir strīds par saistītiem apstākļiem, proti, vai trešo personu inženierbūves – sadzīves kanalizācijas cauruļvadi – atrodas uz pieteicējām piederošām zemes vienībām.

[5.5] Ir pamatots dienesta secinājums, ka ekspluatācijā nevarēja tikt nodota inženierbūves daļa, kas saskaņā ar SIA „ABAVA” iesniegto būvprojektu nebija izbūvēta. Līdz ar to SIA „ABAVA” nevarēja pēctecības ceļā pārņemt tādas inženierbūves, kas saskaņā ar iesniegto būvprojektu nebija uzbūvētas.

[5.6] Ir pamatots dienesta secinājums, ka izskatāmajā gadījumā trešās personas ir pierādījušas tiesiskā valdījuma tiesības uz inženierbūvi ar kadastra apzīmējumu /Numurs D/ pilnā apjomā un daļu no inženierbūves ar

kadastra apzīmējumu /Numurs E/ līdz inženierbūvei ar kadastra apzīmējumu /Numurs F/.

[5.7] Pieteicējas kļūdaini uzskata, ka inženierbūvju tiesiskais valdījums būtu saistāms ar īpašuma tiesībām uz attiecīgajām zemes vienībām, kurās atrodas inženierbūves. Īpašuma tiesības uz attiecīgo zemes vienību vēl pašas par sevi nepierāda īpašuma tiesības arī uz inženierbūvēm, kas atrodas attiecīgajās zemes vienībās. Savukārt apstākļi, ka trešajām personām nepieder attiecīgās zemes vienības, kurās atrodas inženierbūves, nepierāda faktu, ka inženierbūves nav trešo personu tiesiskajā valdījumā, kā to kļūdaini uzskata pieteicējas.

Apstākļi, ka iepriekš Kadastra informācijas sistēmā SIA „ABAVA” bez tiesiska pamata tika reģistrētas valdījuma tiesības uz strīdus inženierbūvēm, nevar radīt tiesisko paļāvību uz kādām tiesiski iegūtām (nodibinātām) tiesībām. Ar datu reģistrēšanu Kadastra informācijas sistēmā netiek nodibinātas vai radītas īpašuma tiesības uz inženierbūvēm. Īpašuma tiesības var tikt pierādītas ar dokumentiem, kas apliecina strīdus inženierbūvju tiesisku iegūšanu.

[6] SIA „ABAVA” iesniedza kasācijas sūdzību, kas pamatota ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[6.1] Apgabaltiesa pārkāpa pieteicējas tiesības tikt uzklautai, jo lieta tika ierosināta par dienesta lēmuma atcelšanu, bet apgabaltiesa pieteikuma priekšmetu pārkvalificēja kā pieteikumu par faktisko rīcību, leģitimizējot termiņa nokavējumu konkrētajā administratīvajā procesā. Tomēr kasatores ieskatā izskatāmajā gadījumā strīds ir par dienesta lēmumu, jo tieši ar lēmumu tikušas atņemtas pieteicējas īpašumtiesības.

[6.2] Apgabaltiesa nepamatoti noraidījusi lūgumu par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā, pierādījumu izprasīšanu un ekspertu pieaicināšanu.

[6.3] Kadastra likuma 93.pants nav piemērojams situācijā, kad dienesta ģenerāldirektors izskata apstrīdēšanas iesniegumus.

[6.4] Apgabaltiesa pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 154. un 247.pantu, jo atsaukusies uz dienesta viedokli un selektīviem pierādījumiem, bet nav pārbaudījusi un vērtējusi visus pierādījumus, jo vērtēta tikai daļa pieteicējas iesniegto vēsturisko dokumentu.

Apgabaltiesa nav vērtējusi spriedumu lietā Nr. A420316116, ar kuru nodibināta trešo personu tiesiskajā valdījumā esošo inženierbūvju atrašanās vieta. Apgabaltiesa nav vērtējusi: apstākļi, ka trešās personas nav reģistrējušas inženierbūves nekustamajā īpašumā /Adrese B/ (kadastra Nr. /Numurs I/);mērnieku veiktos uzņēmumus inženierbūvēm; 2001.gada 26.septembra dāvinājuma līgumu un 2001.gada 11.jūnija pirkuma līgumu.

[6.5] Kadastra informācijas sistēma ir vienīgais reģistrs, kurā personas var pārliecināties par attiecīgas inženierbūves piederību konkrētajai personai, līdz ar to pieteicēja nepiekrīt apgabaltiesas secinājumam, ka ierakstam Kadastra informācijas sistēmā ir formāls raksturs. Pieteicēja uzsver, ka ar dienesta lēmumu nav labota kļūda, bet tikušas atņemtas pieteicējas tiesiskā valdījuma tiesības.

[7] Pieteicēja AS „UNISTOCK” iesniedza kasācijas sūdzību, kas pamatota ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[7.1] Apgabaltiesa pieļāvusi pieteicējas tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpumu, jo dienesta lēmums pamatots tostarp ar Tieslietu ministrijas 2020.gada 8.jūlija vēstuli Nr. 1-18/2312, bet lietas materiālos šāds dokuments neatrodas. Tādējādi apgabaltiesa pieļāvusi Administratīvā procesa likuma 154.panta trešās daļas un 247.panta trešās daļas pārkāpumu, jo spriedums pamatots ar tādiem apstākļiem, par kuriem administratīvā procesa dalībniekiem nav bijusi iespēja sniegt viedokli.

[7.2] Apgabaltiesa nepamatoti noraidījusi pieteicēju lūgumu pieaicināt biedrību „Latvijas Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģiju inženieru savienība” atzinuma sniegšanai.

[7.3] Apgabaltiesa lietu izskatījusi rakstveida procesā, tādējādi pārkāpjot pieteicējas tiesības uz mutvārdu procesu un pierādījumu pārbaudi.

[7.4] Apgabaltiesa nepamatoti lietā piemērojusi Kadastra likuma 93.pantu, jo izskatāmajā lietā trešās personas bija iesniegušas jaunu 2020.gada 14.jūlija datu deklarāciju un tai pielikumā pievienoja jaunu grafisko pielikumu, kas netika vērtēts ne pieņemot 2016.gada 16.septembra lēmumu Nr. 2-10/60, ne lietas Nr. A420316116 ietvaros. Lietā nav neviena dokumenta, kas apliecinātu, ka dienests būtu kļūdījies, izpildot 2016.gada 16.septembra lēmumu Nr. 2-10/60. Dienests ir izpildījis minēto lēmumu atbilstoši tiem dokumentiem, kas bija viņa rīcībā. Savukārt, ja pašas trešās personas ir sniegušas kļūdainu vai nepatiesu informāciju dienestam, tas nevar būt pamats kļūdu labojumam.

[7.5] Apgabaltiesa spriedumu pēc būtības ir balstījusi uz spriedumā lietā Nr. A420316116 izteiktajiem argumentiem, neskatoties uz to, ka Administratīvā procesa likuma 153.pants šajā lietā nav piemērojams.

[7.6] Apgabaltiesa nav izvērtējusi pieteicējas argumentus, ka valsts uzņēmuma „LATTEKSTILS” tirgus novērtējuma grafiskajā pielikumā – ģenerālpplānā – nav atzīmēti tīkli /Adrese A/ un /Adrese C/, attiecīgi strīdus kanalizācija nevarēja tikt atsavināta. Apgabaltiesa nav vērtējusi pieteicējas argumentus, ka būvprojektam nav saistības ar 2001.gada 11.jūnija pirkuma līgumu un trešo personu valdījuma tiesību apliecinājošiem dokumentiem, uz ko norāda arī VAS „Privatizācijas aģentūra” 2016.gada 18.augusta vēstule Nr. 1.17/6571 par privatizētā maksātspējīgā likvidējamā valsts uzņēmuma „LATTEKSTILS” mantas sastāvu.

Lietā nepamatoti tika paplašināts 1997.gada 15.augusta atskaitē un secīgi arī 2001.gada 11.jūnija pirkuma līgumā iekļautais pirkuma līguma priekšmets, kas noveda pie nepareiza sprieduma taisīšanas. Nav tiesiska dienesta un tiesas rīcība, pārvērtējot 1997.gada 15.augusta atskaitē un ģenerālpplānā attēloto informāciju ar vēsturiskiem dokumentiem, kas ir tapuši vairākus gadu desmitus pirms šīs atskaites sastādīšanas.

[7.7] Apgabaltiesa pieļāvusi Administratīvā procesa likuma 154.panta pārkāpumu, jo nepamatoti nav vērtējusi pieteicējas iesniegto sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Kad Geo” sertificētā mērnieka sastādīto shēmu „Sadzīves un Lietus kanalizācijas I kārtas shēma atbilstoši 1965.gada ģenerālpplānam”, no kuras izriet, ka būvprojektā ir paredzēts izbūvēt kanalizācijas tīklus ar kopējo garumu 1601 metri, kas krietni pārsniedz norādītos 1192 metrus. Tiesa ignorējusi to apstākli, ka ne būvprojektā, ne 1969.gada 30.decembra aktā par pieņemšanu ekspluatācijā, nav norādīts konkrēts izbūvētās saimniecības kanalizācijas garums. Tiesa nav vērtējusi, ka būvprojekta ģenerālpplānā ir attēloti kanalizācijas tīkli, kas atrodas zemesgabalā /Adrese D/, un atsevišķa līnija ēkai /Adrese B/.

[8] Pieteicēja SIA „UNIBOX” iesniedza kasācijas sūdzību, kas pamatota ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[8.1] Apgabaltiesa ignorējusi pieteicējas argumentus par to, ka šajā lietā nevar piemērot Kadastra likuma 93.pantu, jo nekāda kļūda netika pieļauta.

[8.2] Apgabaltiesa pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 251.panta piekto daļu, jo nepamatoti atzinusi, ka SIA „ABAVA” bez tiesiska pamata tika reģistrētas valdījuma tiesības uz strīdus inženierbūvēm. SIA „ABAVA” valdījuma tiesības tika reģistrētas, pamatojoties uz dienesta izdoto administratīvo aktu, kuru neviena persona nav apstrīdējusi un tas nav atzīts par prettiesisku.

[8.3] Apgabaltiesa taisījusi pretrunīgu spriedumu, jo no vienas puses atsauca uz to, ka ieraksti Kadastra informācijas sistēmā var tikt laboti, ja saņemta aktuālāka informācija, taču no otras puses trešo personu īpašumtiesības uz strīdus inženierbūvēm pamatojusi ar spriedumu lietā Nr. A420316116.

[8.4] Apgabaltiesa nav precizējusi, kādi tieši dokumenti pierāda trešo personu tiesības uz 1965.gada 31.maija būvprojektā Nr. 52-165 attēlotajiem tīkliem.

[8.5] Apgabaltiesa pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 154.pantu, jo nepareizi interpretējusi labticīga ieguvēja aizsardzības principu un, neobjektīvi izvērtējot lietas apstākļus, nav attiecinājusi šo principu uz izskatāmo lietu. Neievērojot labticīga ieguvēja aizsardzības principu un nepiemērojot to arī citiem publiskiem reģistriem, izņemot zemesgrāmatām, tiek radīts precedents, ka neviena no personām, kas iegādājas transportlīdzekļus, būves, kas netiek reģistrētas zemesgrāmatās, uzņēmumu akcijas u.c. apgrozībā esošās lietas, netiek pasargāta no savu

tiesību aizskārums. Apgabaltiesa pieļāvusi vienlīdzības principa pārkāpumu, jo gadījumā, ja strīdus inženierbūve būtu reģistrēta zemesgrāmatā, pieteicējam būtu lielākas tiesības uz savu aizskarto interešu aizsardzību.

Apgabaltiesa nav ievērojusi Senāta 2020.gada 28.aprīļa spriedumā lietā Nr. SKA-103/2020 11.punktā norādītās atziņas, ka Kadastra informācijas sistēmā esošie dati tieši par tiem objektiem, kas nevar tikt reģistrēti zemesgrāmatā, ir pielīdzināmi ierakstam par īpašumtiesībām zemesgrāmatās.

[8.6] Apgabaltiesa nepareizi novērtējusi lietā pastāvošos faktiskos apstākļus, kā arī ignorējusi virkni lietā esošo pierādījumu, jo pieteicēja savas tiesības uz strīdus kanalizācijas posmu reģistrēja, pamatojoties uz tiesiski noslēgtu pirkuma līgumu. Pēc tā, sagatavojot nepieciešamos dokumentus, pieteicējas tiesības tika reģistrētas Kadastra informācijas sistēmā.

[8.7] Apgabaltiesa nav sniegusi vērtējumu apstāklim, ka dienests laboja trešo personu deklarāciju, kas trešajām personām deva iespēju apiet pieteicējas īpašumtiesības uz strīdus kanalizācijas posmu. Apgabaltiesa nav vērtējusi apelācijas sūdzībā izteiktos argumentus par to, ka šajā lietā tiek risināts civiltiesiska rakstura strīds.

[9] Dienests un trešās personas paskaidrojumos kasācijas sūdzības neatzīst.

Motīvu daļa

Par pieteikuma priekšmetu un procesa dalībnieku uzklaušīšanu

[10] Sākotnēji kasācijas tiesvedības kārtībā jānoskaidro, vai apgabaltiesa ir ievērojusi Administratīvā procesa likuma 247.panta trešo daļu, kas noteic, ka tiesa spriedumu drīkst pamatot tikai ar tādiem apstākļiem, par kuriem administratīvā procesa dalībniekiem ir bijusi iespēja mutvārdos vai rakstveidā izteikt savu viedokli.

Kā Senāts atzinis jau iepriekš, šī tiesību norma ir vērsta uz tiesību tikt uzklaušītam īstenošanu un „pārsteiguma” spriedumu nepieļaušanu, tādējādi sekmējot taisnīga tiesas procesa īstenošanu. Lai netiktu sastādīts „pārsteiguma” spriedums, mutvārdu procesā tiesai jāpārrunā ar lietas dalībniekiem lietā nozīmīgie faktiskie un tiesiskie apstākļi; tas pats attiecināms uz rakstveida procesu (*Senāta 2019.gada 23.septembra sprieduma lietā Nr. SKA-131/2019, [ECLI:LV:AT:2019:0923.A420172915.2.S](#), 9.punkts; 2016.gada 8.aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-190/2016, A420413012, 10.punkts*).

Dienests, pieņemot 2020.gada 1.decembra lēmumu Nr. 2-06/1170 par plānoto faktisko rīcību, nolēma labot datus Kadastra informācijas sistēmā. Lēmums pamatots ar argumentu, ka Kadastra informācijas sistēmā ir reģistrēti kļūdaini dati par strīdus posmu Nr. 1 un strīdus inženierbūvi. Pēc būtības šis lēmums vērsts uz nākotnē plānotu faktisko seku radīšanu.

Pirmās instances tiesā administratīvā lieta tika ierosināta un izskatīta mutvārdu procesā par dienesta 2020.gada 1.decembra lēmuma Nr. 2-06/1170 atcelšanu, savukārt apgabaltiesa, izskatot lietu rakstveida procesā, spriedumā pārformulēja pieteikuma priekšmetu par dienesta 2020.gada 1.decembrī veiktās faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku un minētās faktiskās rīcības seku novēršanu.

Senāts secina, ka vispārīgi apgabaltiesa pareizi pārformulēja pieteikuma priekšmetu atbilstoši Senāta atziņai, ka izmaiņu izdarīšana (datu aktualizēšana) Kadastra informācijas sistēmā ir iestādes faktiskā rīcība (*Senāta 2019.gada 16.maija lēmuma lietā Nr. SKA-589/2019, [ECLI:LV:AT:2019:0516.A420237015.3.L](#), 3.punkts; 2016.gada 20.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-1193/2016, A420321414, 10.punkts; 2009.gada 22.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-643/2009, A42947409, 11.punkts*). Senāts arī ir atzinis, ja konkrētā administratīvajā procesā ir strīds par iestādes faktisko rīcību, tad iestādes lēmums, ar kuru tiek izvērtēts šādas rīcības tiesiskums, ir tikai faktiskās rīcības apstrīdēšanas rezultāts. Tas nav administratīvais akts tikai tāpēc, ka tas noformēts rakstveidā un lēmuma formā, jo strīds joprojām turpinās par iestādes faktisko rīcību, kas ir no administratīvā akta nošķirts administratīvo tiesību institūts (*Senāta 2022.gada 1.augusta sprieduma lietā Nr. SKA-27/2022, [ECLI:LV:AT:2022:0801.A420326416.10.S](#), 10.punkts*).

Tai pašā laikā Senāts no lietas materiāliem konstatē, ka dienests 2020.gada 1.decembrī pieņēma lēmumu Nr. 2-06/1170 par plānoto faktisko rīcību, kas nav veikta. Ievērojot minētos apstākļus, apgabaltiesa ir daļēji kļūdījusies pieteikuma priekšmeta pārformulēšanā, vērtējot to kā pabeigtu faktisko rīcību un interpretējot pieteikuma priekšmetu arī kā faktiskās rīcības seku novēršanu.

Tā kā dienesta lēmums par plānoto faktisko rīcību nav izpildīts, tad izskatāmajā gadījumā pieteikuma priekšmets formulējams atbilstoši faktiskajiem apstākļiem – aizliegums veikt ar dienesta lēmumu plānoto faktisko rīcību: labot datus Kadastra informācijas sistēmā par inženierbūvēm ar kadastra apzīmējumiem /Numurs E/, /Numurs D/ un /Numurs E/.

Izskatāmajā gadījumā pieteikuma priekšmeta pārformulēšana neietekmē lietā faktisko un tiesisko apstākļu noskaidrošanu un pārrunāšanu, jo jautājums par plānotu faktisko rīcību vai pabeigtu faktisko rīcību ietver to pašu lietas faktisko apstākļu noskaidrošanu un to pašu tiesību normu piemērošanu, savukārt jautājums par faktiskās rīcības seku novēršanu vispār šajā gadījumā nav vērtējams. Līdz ar to apgabaltiesas daļēji kļūdainā pieteikuma priekšmeta pārformulēšana nav ietekmējusi lietas izskatīšanai svarīgo jautājumu noskaidrošanu un tiesību normu piemērošanu, kā arī sprieduma pareizību.

Par lietas izskatīšanu rakstveida procesā

[11] Tāpat pārbaudāms, vai apgabaltiesa pieļāvusi procesuālo tiesību normu pārkāpumu, izskatot lietu rakstveida procesā.

Senāts konstatē, ka pirmās instances tiesa izskatīja lietu mutvārdu procesā, tiesas sēdē piedalījās arī pieteicēju pārstāvji un viņu argumenti tiesas procesā tika uzklauti. Līdz ar to pieteicējiem tika nodrošinātas tiesības uz lietas izskatīšanu pēc būtības mutvārdu procesā. Savukārt apgabaltiesai šāda pienākuma nav. Proti, atbilstoši Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmajai daļai izlemt to, vai apelācijas instances tiesā ir nepieciešama lietas izskatīšana mutvārdu procesā, ir apgabaltiesas kompetencē, izvērtējot lietas dalībnieka norādītos iemeslus.

Konkrētajā gadījumā apgabaltiesa atzina, ka pieteicēju lūgumi par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā noraidāmi, jo lietā iesniegto dokumentu saturs un apjoms ļauj lietu vispusīgi, pilnvērtīgi un objektīvi izskatīt rakstveida procesā, lietā esošie pierādījumi ir pietiekami. Apelācijas instances tiesā nav iesniegti jauni pierādījumi, kurus būtu nepieciešams pārbaudīt tiesas sēdē, kā arī nav norādīts cits pamatojums, no kura būtu izsecināma objektīva nepieciešamība rīkot tiesas sēdi.

Senāts atzīst par pamatotu apgabaltiesas norādi, ka pieteicēju nepieņemšana pirmās instances tiesas spriedumā ietvertajam lietas apstākļu un lietā esošo pierādījumu vērtējumam, nevar būt par tiesisku pamatu tiesas sēdes rīkošanai arī apelācijas instances tiesā, ja nav konstatējama objektīva nepieciešamība izskatīt lietu mutvārdu procesā. Līdz ar to konstatējams, ka apgabaltiesa pieteicēju lūgumus ir izvērtējusi, tos noraidot. Kasācijas sūdzībās nav paskaidrots, kādus paskaidrojumus pieteicējas varētu sniegt tikai mutvārdos, ko pieteicējam nebija iespējams sniegt rakstveidā un kā sprieduma rezultātu konkrētajā gadījumā varētu ietekmēt tas, ka apgabaltiesā mutvārdos pieteicējam būtu bijusi iespēja izteikties par lietas faktiskajiem apstākļiem un pierādījumiem.

Par citiem procesuālajiem iebildumiem

[12] Kasācijas sūdzībā SIA „UNISTOCK” paudusi iebildumus par nepareizu Administratīvā procesa likuma 30.panta piemērošanu. Apgabaltiesa nepamatoti noraidījusi pieteicēju lūgumu par biedrības „Latvijas Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģiju inženieru savienība” pieaicināšanu atzinuma sniegšanai, kļūdaini atzīstot, ka biedrība nav kompetenta sniegt atzinumu konkrētajā lietā atbilstoši Administratīvā procesa likuma 30.panta noteikumiem. Pieteicēji lūgumā norādīja uz nepieciešamību lietā iegūt biedrības atzinumu par to, vai ģenerālplānā ir attēlota strīdus kanalizācija un no kuriem dokumentiem, biedrības ieskatā, varētu izsecināt trešo personu valdījumā esošo kanalizācijas tīklu atrašanās vietu.

Apgabaltiesa pareizi norādījusi, ka Administratīvā procesa likuma 30.pantā paredzētā kompetentās institūcijas (iestādes) atzinuma mērķis ir nodrošināt tiesu ar papildu paskaidrojumiem par atsevišķā valsts pārvaldes jomā specifiskiem jautājumiem. Ne lūgumā apgabaltiesai, ne kasācijas sūdzībā nav norādīts, ka minētajai biedrībai

ir piešķirta kompetence veikt darbības publisko tiesību jomā un šādas kompetences ietvaros prasīts atzinums. Tādējādi apgabaltiesas secinājums, ka biedrība nav kompetenta sniegt atzinumu konkrētajā lietā atbilstoši Administratīvā procesa likuma 30.panta noteikumiem, ir pareizs.

Senāts piekrīt apgabaltiesas secinājumam, ka biedrības pieaicināšanas mērķis faktiski ir noskaidrot trešo personu valdījumā esošo saimniecības kanalizācijas tīklu atrašanās vietu atsevišķu lietā esošu pierādījumu kontekstā, proti, vai lietā esošajos pierādījumos ir ziņas par faktiem, par ko lietā ir strīds. Tas ir tiesas uzdevums novērtēt lietā esošos pierādījumus un atzīt faktus par pierādītiem. Apgabaltiesa, pievienojoties pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, ir vērtējusi ģenerālplānu, kas ataino kanalizācijas vadu izvietojumu dažādās zemes vienībās. Kasācijas sūdzībā nav paskaidrots, kā biedrības atzinuma saņemšana varētu ietekmēt spriedumā konstatētos faktus.

[13] Kasācijas sūdzībā SIA „UNISTOCK” norāda, ka apgabaltiesa pieļāvusi pieteicējas tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpumu, jo dienesta lēmums pamatots ar Tieslietu ministrijas 2020.gada 8.jūlija vēstuli Nr. 1-18/2312, bet lietas materiālos šāds dokuments neatrodas. Pieteicēja atsaucas uz Senāta 2007.gada 25.jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-294/2007 9.punktu, uzskatot, ka apgabaltiesa pieļāvusi Administratīvā procesa 154.panta trešās daļas un 247.panta trešās daļas pārkāpumu, jo spriedums pamatots ar tādiem apstākļiem, par kuriem administratīvā procesa dalībniekiem nav bijusi iespēja sniegt viedokli. Savukārt SIA „ABAVA” paudusi iebildumus, ka apgabaltiesa noraidījusi lūgumu izprasīt minēto Tieslietu ministrijas vēstuli.

Apgabaltiesa pieteicēju lūgumu izprasīt Tieslietu ministrijas 2020.gada 8.jūlija vēstuli Nr. 1-18/2312 ir izvērtējusi, norādot, ka nav konkrēti norādīts, kādus lietā nozīmīgus apstākļus dokuments varētu apstiprināt.

Senāts konstatē, ka dienesta lēmums nav pamatots ar minēto Tieslietu ministrijas vēstuli. Šāds Tieslietu ministrijas un trešo personu sarakstes dokuments vispārīgi ir minēts dienesta lēmuma aprakstošajā daļā, tomēr dienests nav ar šo dokumentu motivējis lēmumu par plānoto faktisko rīcību. Arī apgabaltiesas spriedums nav pamatots ar šādu dokumentu. Ievērojot minēto, Senāts nekonstatē kasatoru norādītos tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpumus.

Par Kadastra informācijas sistēmā reģistrēto datu deklaratīvo raksturu

[14] Valsts un pašvaldības iestādes savu funkciju un uzdevumu izpildes nodrošināšanai veido un uztur dažādas elektroniskas datu bāzes jeb valsts informācijas sistēmas. Viena no valsts informācijas sistēmām ir Kadastra informācijas sistēma, kuras pārzinis un turētājs ir dienests.

Kadastra likuma (*šeit un turpmāk likums citēts redakcijā, kas bija spēkā no 2019.gada 1.decembra līdz 2021.gada 11.jūlijam*) 2.pants noteic, ka likuma mērķis ir nodrošināt sabiedrību ar aktuālu kadastra informāciju par visiem valsts teritorijā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, to objektiem, zemes vienības daļām un to īpašniekiem, tiesiskajiem valdītājiem, lietotājiem.

Atbilstoši šā likuma 3.panta pirmajai daļai nekustamā īpašuma valsts kadastrs ir vienota uzskaites sistēma, kas, īstenojot administratīvus, organizatoriskus un tehnoloģiskus procesus, nodrošina datu iegūšanu par valsts teritorijā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, to objektiem, zemes vienības daļām un to īpašniekiem, tiesiskajiem valdītājiem, lietotājiem, kā arī minēto datu uzturēšanu un izmantošanu.

No minētajām normām izriet, ka Kadastra informācijas sistēma ir valsts informācijas sistēma, ar kuras palīdzību sabiedrība tiek nodrošināta ar aktuālu kadastra informāciju.

[15] Atbilstoši Kadastra likuma 24.panta pirmās daļas 12.punktam nekustamā īpašuma objekta noteikšanu ierosina persona, kura lieto inženierbūvi un iesniedz inženierbūves datu deklarāciju, ja inženierbūvei nav reģistrēts īpašnieks vai tiesiskais valdītājs.

Likuma „Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatā” 19.panta pirmās daļas 3.punkts noteic, ka lineāras inženierbūves kā patstāvīgi objekti nav ierakstāmas zemesgrāmatā. Atbilstoši Civillikuma 1477.panta otrajai daļai lietu tiesības, kas pastāv uz likuma pamata, ir spēkā arī bez ierakstīšanas zemesgrāmatās.

Minētais nozīmē to, ka attiecībā uz lineārām inženierbūvēm likumdevējs nav uzskatījis par nepieciešamu attiecīgo reģistrāciju apveltīt ar publiskās ticamības principu, kas būtu vērsts uz citu personu (arī labticīga ieguvēja) aizsardzību. Attiecīgi Kadastra informācijas sistēmā reģistrētie dati nenodibina īpašuma vai citas lietu tiesības, šie dati neapstiprina konkrētās personas tiesības uz objektu, kā arī Kadastra informācijas sistēmas ieraksta esība vai neesība nenodrošina trešās personas aizsardzību pret kļūdainu datu sekām.

Ņemot vērā minēto, Senāts secina, ka Kadastra informācijas sistēmas dati par objekta tiesisko valdītāju ir deklaratīvi un tie nenodibina tiesības. Šis ir tiesībspolitikas jautājums, kurā tiesa neiejaucas.

Šajā aspektā vēršama uzmanība, ka Senāts jau iepriekš atzinis, ka likumdevējs nav paredzējis, ka tieši ieraksta esība vai neesība ir izšķiroša, konstatējot inženierbūves īpašnieku. To apliecina arī tas, ka dienests, pieņemot lēmumu par ieraksta izdarīšanu kadastra informācijas sistēmā, vienīgi pārbauda iesniegtos dokumentus un konstatē, vai tie atbilst Ministru kabineta 2012.gada 10.aprīļa noteikumos Nr. 263 „Kadastra objekta reģistrācijas un kadastra datu aktualizācijas noteikumi” izvirzītajām prasībām, kāda informācija dienestā sniedzama kadastra objekta un kadastra datu reģistrēšanai un aktualizācijai. Neviens normatīvais akts nenoteic, ka īpašuma tiesības tiktu nodibinātas tieši ar ierakstu kadastra informācijas sistēmā (*Senāta 2017.gada 10.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-838/2017, A420191615, 20.punkts*). Tāpat Senāts jau iepriekš norādījis, ka dienestam nav kompetence izvērtēt to dokumentu tiesiskumu, uz kuru pamata kadastra dati Kadastra informācijas sistēmā reģistrēti vai aktualizēti (*Senāta 2023.gada 28.februāra sprieduma lietā Nr. SKA-12/2023, [ECLI:LV:AT:2023:0228.A420300317.10.S](#), 19.punkts*).

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 103.panta pirmajai daļai Administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu, bet administratīvā procesa ietvaros tiesas kompetencē neietilpst darījuma dalībnieku civiltiesisko attiecību vērtēšana un civiltiesisko strīdu izšķiršana. Senāts par nepamatotiem atzīst kasatoru viedokļus, ka izskatāmajā lietā tiek risināts īpašumtiesību strīds, dienestam atņemot īpašumtiesības un tiesisko valdījumu.

Par Kadastra likuma 93.panta piemērošanu

[16] Kadastra likuma 93.pants noteic: ja dienests konstatējis kadastra datu neatbilstību dokumentiem vai cita veida ziņām, uz kuru pamata kadastra dati reģistrēti vai aktualizēti, tas normatīvajos aktos noteiktajā termiņā izlabo kļūdainos kadastra datus.

Senāta judikatūrā, interpretējot minēto normu, skaidrots, ka tās mērķis ir noteikt dienestam pienākumu bez maksas labot dienesta pieļautās kļūdas situācijā, kad konstatējama kadastra datu neatbilstība tiem dokumentiem, uz kuru pamata dati reģistrēti vai aktualizēti. Proti, vispārējais princips ir tāds, ka dienests veic kadastra datu aktualizāciju tikai tad, ja ir saņemts personas iesniegums, kas pamato kadastru datu aktualizācijas nepieciešamību. Savukārt pēc savas iniciatīvas dienests var veikt kadastra datu labošanu vienīgi tad, ja dienests pats ir konstatējis savu kļūdu, ievadot datus no tā rīcībā esošajiem dokumentiem (*Senāta 2021.gada 9.jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-230/2021, [ECLI:LV:AT:2021:0609.A420140818.8.S](#), 8., 11.punkts*).

Tādējādi, Kadastra likuma 93.panta piemērošanas priekšnoteikums ir dienesta konstatējums, ka kadastra dati neatbilst tiem dokumentiem, uz kuru pamata tie reģistrēti vai aktualizēti. Senāts jau iepriekš atzinis, ka, ņemot vērā minēto publiski tiesisko interesi uz aktuālu kadastra informāciju, nav noteikts ierobežojums laikā, kurā dienestam atbilstoši Kadastra likuma 93.pantam būtu pieļaujams izlabot kļūdainos kadastra datus, tos aktualizējot (*Senāta 2023.gada 28.februāra sprieduma lietā Nr. SKA-12/2023, [ECLI:LV:AT:2023:0228.A420300317.10.S](#), 26.punkts*).

Senāts papildus norāda, ka Kadastra likuma 93.pants interpretējams sistēmiski kopsakarā ar Valsts informācijas sistēmu likumu.

Atbilstoši Valsts informācijas sistēmu likuma 8.panta pirmajam punktam valsts informācijas sistēmas turētājs saskaņā ar normatīvajiem aktiem nodrošina un atbild par datu vākšanu, reģistrēšanu, ievadīšanu, apstrādi, glabāšanu, izmantošanu, pārraidīšanu, publicēšanu, atbilstību iesniegtajiem datiem, aktualizēšanu, labošanu, kā arī datu kvalitāti valsts informācijas sistēmā. Savukārt minētā likuma 9.pants noteic datu subjekta tiesības paziņot valsts informācijas sistēmas turētājam par pamanītajām nepilnībām datus, kas uz to attiecas, un pieprasīt šo datu

labošanu, kā arī pienākumu sniegt pilnīgu un patiesu informāciju normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā par sevi un sev piekritīgajiem reģistrējamiem objektiem.

Tātad Valsts informācijas sistēmu likums noteic, ka valsts informācijas sistēmas turētājs atbild par datu atbilstību iesniegtajiem datiem, to aktualizēšanu un labošanu, kā arī paredz datu subjekta pienākumu sniegt pilnīgu un patiesu informāciju par sev piekritīgajiem reģistrējamiem objektiem un tiesības pieprasīt datu labošanu. Turklāt Valsts informācijas sistēmu likums neierobežo termiņu, kādā datu subjektam ir tiesības lūgt datu labošanu un valsts informācijas sistēmas turētājam ir pienākums labot kļūdainus datus.

No Valsts informācijas sistēmu likuma konstatējams likumdevēja mērķis – reģistrēt un uzglabāt patiesu un aktuālu informāciju visās valsts informācijas sistēmās, savukārt kārtība, kā informācija tiek reģistrēta, aktualizēta vai labota tiek noteikta attiecīgās jomas tiesību aktos. Tikai likumdevēja kompetencē ir noteikt, kuri valsts informācijas sistēmā reģistrējamie dati ir tiesības nodibinoši un kuri ir tikai deklaratīvi.

Izskatāmajā gadījumā kārtība, kādā tiek reģistrēti, aktualizēti un laboti dati par inženierbūvēm, noteikta Kadastra likumā. Kadastra likuma 93.pants, kā norādīts iepriekš, neierobežo laikā un nenosaka konkrētu procesa veidu kļūdainu datu labošanai. Ievērojot minēto, lietā nav nozīmes kasatoru iebildumiem, ka Kadastra likuma 93.panta piemērošanu dienests veicis, izskatot trešo personu apstrīdēšanas iesniegumus, kad bija beidzies procesuālais termiņš 2017.gada 4.jūlija faktiskās rīcības apstrīdēšanai, vai ka trešās personas 2020.gada 14.jūlijā bija iesniegušas jaunu grafisko pielikumu. Senāts norāda: tiklīdz dienesta rīcībā ir informācija par reģistrēto kadastra datu neatbilstību, tam ir pienākums šo kļūdu labot, lai nodrošinātu, ka valsts informācijas sistēmā atrodas patiesa un aktuāla informācija par reģistrēto objektu. Ir pilnīgi saprotams, ka informācija par kļūdaini reģistrētiem datiem dienesta rīcībā var nonākt gan pēc datu subjekta pieteikuma, gan arī kāda administratīvā procesa ietvaros, datu subjektiem iesniedzot pierādījumus datu aktualizācijas procesā u.tml. Ievērojot minēto, nav pamatoti kasatoru apsvērumi par Kadastra likuma 93.panta nepiemērojamību šajā lietā.

Par Administratīvā procesa likuma 153.panta trešās daļas piemērošanu

[17] SIA „UNISTOCK” norāda, ka apgabaltiesa nepamatoti atsaukusies uz spriedumu lietā Nr. A420316116, jo Administratīvā procesa likuma 153.pants izskatāmajā lietā nav piemērojams. Savukārt SIA „ABAVA” norāda, ka apgabaltiesa nepamatoti nav ņēmusi vērā lietā Nr. A420316116 nodibinātās trešo personu tiesiskajā valdījumā esošo inženierbūvju atrašanās vietas.

Administratīvā procesa likuma 153.panta trešā daļa noteic, ka fakts, kurš nodibināts ar spēkā stājušos spriedumu tā motīvu daļā, nav no jauna jāpierāda, izskatot administratīvo lietu, kurā piedalās tie paši procesa dalībnieki.

Minētā tiesību norma paredz izņēmumu no lietas iztiesāšanas tiešuma principa un principa, ka nekādiem pierādījumiem nav iepriekš noteikta spēka, kas saistītu tiesu. Proti, likums ļauj tiesai atsaukties uz citā lietā taisīta sprieduma motīvu daļā nodibinātiem faktiem, ja abās lietās piedalījušies tie paši procesa dalībnieki. Kā atzinis Senāts: ja vieniem un tiem pašiem procesa dalībniekiem ir bijusi iespēja savstarpējā tiesas procesā aizstāvēt katram savas intereses, izmantojot iespējas iesniegt pierādījumus un izteikt argumentus par otras puses iesniegtajiem pierādījumiem, tad konkrēti strīdīgi fakti ar to starp pusēm vienreiz jau ir noskaidroti un nodibināti ar spēkā stājušos spriedumu (*Senāta 2019.gada 22.novembra sprieduma lietā Nr. SKA-248/2019, [ECLI:LV:AT:2019:1122.A420240915.2.S](#), 8.punkts*). Minētā Administratīvā procesa likuma norma ir saistīta arī ar *res judicata* principu, kura saistošais spēks attiecas ne tikai uz tiesas nolēmumu rezolutīvo daļu, bet arī uz motīviem, kas veido rezolutīvās daļas nepieciešamo pamatojumu un kuri tāpēc nav no tās atdalāmi (*Senāta 2021.gada 31.marta sprieduma lietā Nr. SKA-185/2021, [ECLI:LV:AT:2021:0331.A420180517.12.S](#), 13.punkts*).

Pārbaudot apgabaltiesas spriedumu, Senāts konstatē, ka spriedums nav pamatots ar Administratīvā procesa likuma 153.pantu, tāpēc SIA „UNISTOCK” kasācijas sūdzības arguments nav pamatots. Savukārt attiecībā uz SIA „ABAVA” iebildumiem, ka lietā bija jāpiemēro Administratīvā procesa likuma 153.panta trešā daļa, Senāts norāda, ka SIA „ABAVA” nebija lietas Nr. A420316116 dalībniece, attiecīgi apgabaltiesa pamatoti nav piemērojusi lietā Administratīvā procesa likuma 153.panta trešo daļu. Senāts arī nepiekrīt kasatores viedoklim, ka lietā Nr. A420316116 ir nodibināta trešo personu tiesiskajā valdījumā esošo inženierbūvju atrašanās vieta. Lietas Nr.

A420316116 ietvaros atzīts, ka trešās personas ir iesniegušas pierādījumus par sadzīves (saimniecības) kanalizācijas cauruļvadu ar garumu 1192 metri tiesisku iegūšanu. Kā pareizi norādījusi apgabaltiesa, izskatāmajā lietā ir strīds par saistītiem apstākļiem, proti, vai trešo personu inženierbūves – sadzīves kanalizācijas cauruļvadi – atrodas pieteicējām piederošās zemes vienībās.

Senāta ieskatā lietā nav izšķirošas nozīmes apstāklim, ka apgabaltiesa spriedumā atsaukusies uz lietu Nr. A420316116, jo izskatāmajā lietā patstāvīgi tika vēlreiz pārvērtēti pierādījumi, kas attiecas uz trešo personu valdījumu.

Par pierādījumu novērtējumu

[18] SIA „ABAVA” norāda, ka apgabaltiesa pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 154. un 247.pantu, jo atsaukusies uz dienesta viedokli un selektīviem pierādījumiem, bet nav pārbaudījusi un vērtējusi visus pierādījumus, jo vērtēta tikai daļa pieteicējas iesniegto vēsturisko dokumentu.

Senāts konstatē, ka apgabaltiesa, tostarp pievienojoties pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, vērtējusi, ka no 1968.gada būvprojekta grafiskā pielikuma konstatējams, ka inženierbūve ar kadastra apzīmējumu /Numurs C/ nesavienojas ar strīdus posmu Nr. 1 jeb sūkņu staciju, savukārt 2017.gada 13.jūnija inženierbūves datu deklarācijas grafiskajā pielikumā inženierbūve ar kadastra apzīmējumu /Numurs C/ turpinās līdz strīdus posmam Nr. 1 un papildus turpinās zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu /Numurs B/ /Adrese A/. Apgabaltiesa secināja, ka ar 1968.gada 19.jūlija aktu nevarēja tikt nodota ekspluatācijā inženierbūves daļa, kuru atbilstoši būvprojektam nav bijis paredzēts izbūvēt, līdz ar to SIA „ABAVA” nevarēja pēctecības ceļā pārņemt tādas inženierbūves, kas saskaņā ar iesniegto būvprojektu nebija uzbūvētas, un 2017.gada 4.jūlijā SIA „ABAVA” nepamatoti tika reģistrēta kā inženierbūves ar kadastra apzīmējumu /Numurs C/ tiesiskā valdītāja.

Senāts nekonstatē kļūdas apgabaltiesas veiktā pierādījumu izvērtēšanā un secinājumu izdarīšanā. SIA „ABAVA” kasācijas sūdzībā nav norādījusi, kurš konkrēti vēsturisks dokuments, kas pierāda tās īpašumtiesības, nav izvērtēts.

[19] SIA „UNISTOCK” un SIA „ABAVA” norādījušas, ka apgabaltiesa nav vērtējusi: apstākli, ka trešās personas nav reģistrējušas inženierbūves nekustamajā īpašumā /Adrese B/; mērnieku veiktos uzmērījumus inženierbūvē; 2001.gada 26.septembra dāvinājuma līgums un 2001.gada 11.jūnija pirkuma līgums. Savukārt SIA „UNIBOX” vērsusi uzmanību, ka apgabaltiesa nav precizējusi, kādi tieši valdījuma dokumenti ir tie, kas pierāda trešo personu tiesības uz 1965.gada 31.maija būvprojektā Nr. 52-165 attēlotajiem tīkliem.

Senāts konstatē, ka apgabaltiesa, tostarp pievienojoties pirmās instances tiesas motivācijai, patstāvīgi pārbaudīja trešo personu iesniegtos dokumentus un lietas materiālus, vērtējot virkni pierādījumu, ieskaitot arī 2001.gada 26.septembra dāvinājuma līgumu un 2001.gada 11.jūnija pirkuma līgumu, kā arī 1997.gada 15.augusta atskaiti par valsts uzņēmuma „LATTEKSTILS” tirgus novērtējumu un atskaites grafisko pielikumu (situācijas plānu). Apgabaltiesa atzina, ka trešās personas likumīgā pēctecībā ieguva inženierbūves pilnā apjomā, kādā tās piederēja valsts uzņēmumam „LATTEKSTILS”. Tāpat tiesa vērtēja 1965.gada 31.maija būvprojektu Nr. 52-165, kur attēlots kanalizācijas tīkls līdz inženierbūvei ar kadastra apzīmējumu /Numurs F/. Tiesa konstatēja, ka strīdus pārvadierīces atrodas arī ārpus valsts uzņēmuma „LATTEKSTILS” teritorijas un nodrošina arī blakus esošo uzņēmumu darbību, ko apstiprina arī atskaites par valsts uzņēmuma „LATTEKSTILS” tirgus novērtējumu sadaļā „Galvenā informācija par ēkām, būvēm un zemi” norādītais, ka uzņēmuma kustamā manta un nekustamā manta izvietota pamatā uz diviem savā starpā nesaistītiem zemesgabaliem, proti, /Adrese B/, un /Adrese E/, savukārt, citastarp, keramikas cauruļu saimniecības kanalizācija atrodas arī ārpus teritorijas, un tā nodrošina arī blakus esošo uzņēmumu darbību. Tālāk tiesa vērtējusi virkni dokumentu, secinot, ka pārvadierīces citiem uzņēmumiem netika atsavinātas.

Izskatāmajā gadījumā loģiski nav saprotams SIA „UNISTOCK” apsvērumš, ka tiesai nebija tiesību pārvērtēt 1997.gada 15.augusta atskaitē un ģenerālplānā attēloto informāciju ar vēsturiskiem dokumentiem. Senāts norāda: ja aktuālajos (jeb jaunākajos) dokumentos konkrēti dati nav atspoguļoti, tad, lai nodrošinātu nepārtrauktību, salīdzināmību un konteksta izpratni, loģiski un pamatoti ir izmantot vēsturiskos dokumentus. Tas ir pats par sevi

saprotams no dokumentu plūsmas loģikas un informācijas pieejamības principiem – jaunākajiem dokumentiem nav pienākums atkārtot visu iepriekšējo informāciju, ja vien tā nav mainījies vai nav īpaši jāuzsver.

Līdz ar to secināms, ka apgabaltiesa sniegusi savu novērtējumu lietā esošajiem pierādījumiem, vērtējot tos kopsakarā un secinot, ka trešās personas iesniegušas dienestam dokumentus, kas apliecina to īpašumtiesības.

Senāts par nepamatotu atzīst kasatoru viedokli, ka apgabaltiesai bija jāvērtē apstākļi, ka trešās personas nav reģistrējušas inženierbūves nekustamajā īpašumā /Adrese B/, jo lietā tiek skatīti jautājumi, kas attiecas uz inženierbūvēm ar kadastra apzīmējumiem /Numurs E/ un /Numurs D/.

Kasatores izteikušas iebildumus, ka apgabaltiesa nav vērtējusi mērnieku veiktos uzmērījumus inženierbūvēm, tomēr kasācijas sūdzībās nav paskaidrots, kā mērnieku veikti uzmērījumi var apliecināt inženierbūvju īpašuma tiesības vai tiesisku valdījumu.

Kopumā kasatoru iebildumi vērsti pret apgabaltiesas veikto pierādījumu izvērtējumu un tā rezultātā izdarītajiem secinājumiem, būtībā vēloties panākt citādāku lietas apstākļu un pierādījumu novērtēšanu. Taču nepiekrīšana tiesas veiktajam pierādījumu novērtējumam nenorāda uz tiesību normu pārkāpumu.

[20] SIA „UNIBOX” norādījusi, ka apgabaltiesa nav vērtējusi to, ka pieteicēja savas tiesības uz strīdus kanalizācijas posmu reģistrēja, pamatojoties uz tiesiski noslēgtu pirkuma līgumu. SIA „UNIBOX” ieskatā apgabaltiesai bija jāievēro Senāta 2020.gada 28.aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-103/2020 11.punktā norādītā atziņa, ka Kadastra informācijas sistēmā esošie dati tieši par tiem objektiem, kas nevar tikt reģistrēti zemesgrāmatā, ir pielīdzināmi ierakstam par īpašumtiesībām zemesgrāmatās.

Kā Senāts norādīja iepriekš, Kadastra informācijas sistēmā reģistrētie dati nenodibina tiesības. Attiecīgi Kadastra informācijas sistēmā reģistrētajiem datiem likumdevējs nav piešķīris publisku ticamību, kas būtu par pamatu šādus datus apstrīdēt prasības kārtībā. Kadastra informācijas sistēmā reģistrētie dati ir deklaratīvi un šādus datus dienestam pašam ir tiesības labot, ja tas konstatē kļūdu, savukārt datu labošana tiek veikta, datus aktualizējot. Senāts jau iepriekš atzinis, ka kļūdaina ieraksta labošana nevar aizskart pieteicēju īpašuma tiesības, jo ieraksts Kadastra informācijas sistēmā pats par sevi nerada un arī neatņem īpašuma tiesības (*Senāta 2020.gada 28.aprīļa spriedumā lietā Nr. SKA-103/2020, [ECLI:LV:AT:2020:0428.A420354815.5.S](#), 16.punkts*).

Senāta 2020.gada 28.aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-103/2020 11.punktā izteiktā atziņa nav attiecināma uz šo lietu, jo attiecīgā atziņa tika izteikta saistībā ar likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 73.⁸panta pirmo daļu. Šajā lietā netiek risināti jautājumi par objekta un tā īpašnieka reģistrāciju līdz dzīvojamās mājas privatizācijai. Kā pamatoti norādījusi apgabaltiesa, atziņu, ka ieraksti Kadastra informācijas sistēmā ir pielīdzināmi ierakstiem zemesgrāmatā, nav tiesiska pamata attiecināt uz ikvienu gadījumu, piemērojot analogiju.

[21] Lietā nav nozīmes SIA „UNIBOX” norādītajam apstāklim, ka apgabaltiesa nav sniegusi vērtējumu dienesta rīcībai, labojot trešo personu deklarāciju. Pirmās instances tiesas sēdē tika skaidrots, ka trešās personas pēc dienesta reģionālās nodaļas amatpersonas lūguma laboja deklarāciju, lai būtu iespējams deklarēt inženierbūves vismaz 1135 metru garumā, kā arī to, ka dienests kļūdu konstatēja, reģistrējot SIA „ABAVA” tiesisko valdījumu (*2022.gada 17.marta tiesas sēdes protokols, 1:46:57-1:52:15*). Šādos apstākļos nav pamata uzskatīt, ka trešās personas kādā brīdī būtu izteikušas piekrišanu tam, ka to inženierbūves reģistrētas SIA „ABAVA” tiesiskajā valdījumā. Attiecīgi minēto apstākļu nevērtēšana nav ietekmējusi lietas iznākumu.

[22] Rezumējot, Senāts atzīst, ka apgabaltiesas spriedums atstājams negrozīts, jo apgabaltiesa pareizi interpretējusi piemērotās tiesību normas, kā arī nav pārkāpusi procesuālo tiesību normas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta pirmās daļas 1.punktu un 351.pantu, Senāts

nosprieda

atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2023.gada 23.februāra spriedumu, bet SIA „ABAVA”, AS „UNISTOCK” un sabiedrības ar ierobežotu atbildību „UNIBOX” kasācijas sūdzības noraidīt.

E. Darapoļskis V. Kakste A. Kovaļevska